

Kersák József Zsolt, Bérczi László

ZAMÁRDI TERÜLETÉN 2019. 11. 25.-ÉN

VÉGREHAJTOTT KATASZTRÓFAVÉDELMI MŰVELET ELEMZÉSE

Absztrakt

A katasztrófavédelmi művelet-elemzés készítésének célja, a katasztrófavédelmi művelet feldolgozásával következtetések levonása. A levont következtetések tapasztalatainak integrálása a katasztrófavédelmi szervezet működésébe és végrehajtási rendszerébe, a műveleti tervezésbe és végrehajtásba, a jogszabályalkotásba, valamint az oktatási-képzési rendszerbe, a megelőzési és műveleti tevékenység hatékonyságának növelése érdekében. Értelmezve a katasztrófavédelmi műveletek elemzése nélkülözhetetlen a jövőbeni káresemények hatékonyabb felszámolása érdekében.

Kulcsszavak: katasztrófavédelmi művelet, műveleti-elemzés, káresemény, tüzeset

ANALYSIS OF THE DISASTER PROTECTION OPERATIONS CARRIED OUT IN ZAMÁRDI ON 25 NOVEMBER 2019

Abstract

The purpose of preparing a disaster management operation analysis is to draw conclusions by processing the disaster management operation. A further aim is to integrate the conclusions into the operation and implementation system of the disaster management organization, operational planning and implementation, legislation, and the education-training to increase the effectiveness of prevention and operational activities. In summary, the analysis of disaster management operations is essential to deal with damage events more effectively in the future.

Key words: disaster protection operation, operational analysis, damage event, fire.

1. BEVEZETÉS

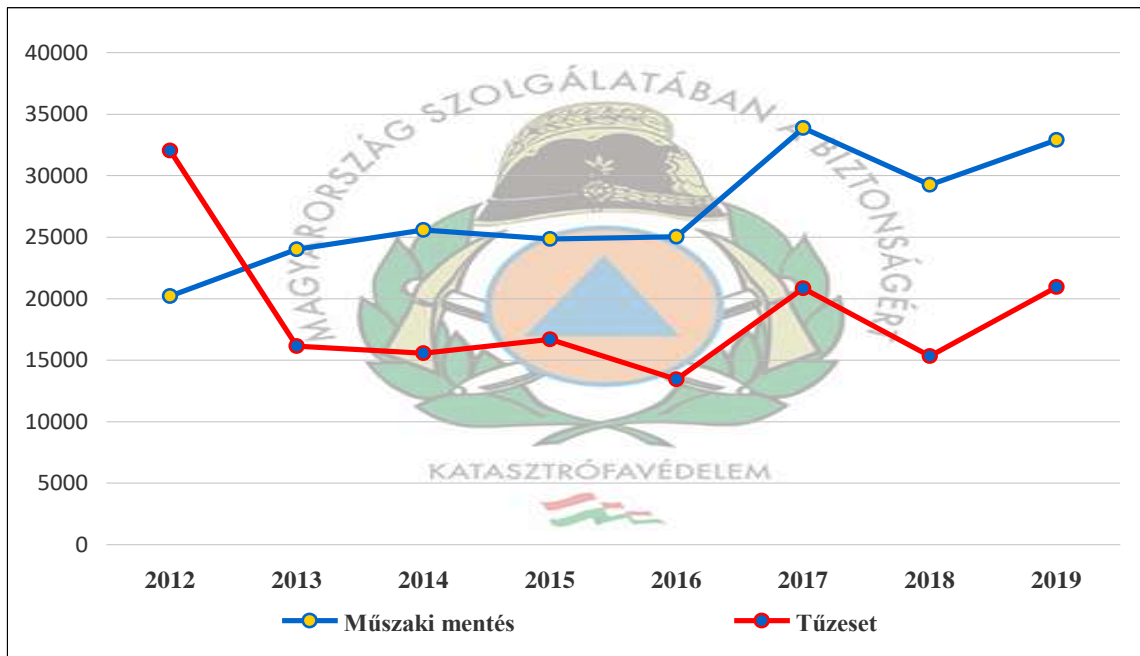
A katasztrófavédelmi műveletek elemzésének rendjéről szóló 41/2018. számú BM OKF Főigazgatói intézkedés értelmében, a katasztrófavédelmi művelet olyan tevékenység, amelyet a katasztrófavédelmi szerv személyi állománya a káresemény helyszínén, rendszeresített eszközeivel, felszereléseiével, készenléti vagy készenléti jellegű gépjárműveivel végez. [1] Katasztrófavédelmi műveleteken belül, eseménytípusonként két főcsoport jelölhető meg, a *tűzeset és a műszaki mentés*.

- A tűzeset olyan égési folyamat, amely veszélyt jelent az életre, a testi épségre vagy az anyagi javakra, illetve azokban károsodást okoz.
- A műszaki mentés olyan természeti csapás, baleset, káreset, rendellenes technológiai folyamat, műszaki meghibásodás, veszélyes anyag szabadba jutása, vagy egyéb cselekmény által előidézett veszélyhelyzet során az emberélet, a testi épség és az anyagi javak védelme érdekében a tűzoltóság részéről a rendelkezésére álló, illetőleg az általa igénybe vett eszközökkel végzett elsődleges beavatkozási tevékenység. [2]

A tűzoltóság tűzoltási, műszaki mentési, tűzvizsgálati, valamint tűz megelőzési tevékenységéről köteles rendszeresen adatokat szolgáltatni. A központi katasztrófavédelmi szerv vezetője meghatározza az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének rendjét, időszakait, valamint az alkalmazandó adatlapok tartalmát. [3] A katasztrófavédelmi szervek, az önkormányzati tűzoltóságok, a létesítményi tűzoltóságok, valamint a beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesületek hajthatnak végre, vagy vehetnek részt katasztrófavédelmi műveletek végrehajtásában, illetve van adatszolgáltatási kötelezettségük. [4] A Tűzeseti és Műszaki Mentési Jelentés (TMMJ), a Szer-, a Tűzvizsgálati-, az Erdő és Vegetációtűz Felviteli adatlapok adatainak elektronikus rögzítését a katasztrófavédelmi igazgatóságok, a katasztrófavédelmi kirendeltségek és a tűzoltóságok az on-line Katasztrófavédelmi

Adatszolgáltató Program (on-line KAP) alkalmazásával teljesítik, és az on-line KAP felületről letölthető adatlapokat használják. [5]

1. diagram Katasztrófavédelmi műveletek eseménnytípusonként, 2012 – 2019 [6]

A katasztrófavédelmi műveletek eseménnytípusai jelentős mértékben átstrukturálódtak a 2012-es integráció évéhez képest. A tűzesetek és a műszaki mentések egymáshoz viszonyított aránya (2013-as évtől) tendenciájában fokozatosan a műszaki mentések javára tolódott el.

Évszám	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Elhalálozott	109 fő	84 fő	75 fő	89 fő	92 fő	91 fő	81 fő	87 fő
Megmentett	1861 fő	1791 fő	1411 fő	1207 fő	1431 fő	1486 fő	1157 fő	1258 fő

1. táblázat tűzesetek alkalmával elhalálozott, illetve megmentett fők [5]

A műszaki mentések nagyobb számot produkálna, ennek ellenére a tüzesetek során, éves szinten közel száz ember veszti életét. A megmentett személyek száma az adott időszakokat vizsgálva, éves lebontásban, átlagolva 1450 fő. Az összegzett számadatok egyértelművé teszik, hogy a beavatkozások elemzésének elsődleges prioritású oka az emberi élet védelme.

2. A MŰVELET VÉGREHAJTÁSÁNAK IDŐRENDI SORRENDJE

A tűzjelzés a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Tevékenységirányító Központjába érkezett (TIK). A jelzésben foglaltak szerint, a Zamárdi-felső vasútállomás mögött ég egy ház magas lángokkal, személyekről nem tudnak az épületben, alapterülete a kívül lévő rendőrök elmondása alapján hozzávetőlegesen 100 négyzetméter, a közüzemi dolgokat megpróbálják elzárni.” A kapott információk alapján Somogy TIK I/Kiemelt fokozatban riasztotta a Siófoki Hivatásos Tűzoltóság egységeit. Vonulás közben a 24-es (adott nap, szolgálati csoport szolgálatparancsnoka) meghatározta a vonuló egységeknek a teljes védőöltözet, illetve légzőkészülék viselését, valamint a szerek felállítási helyét. Vonulás közben kapott új információk alapján, miszerint az ingatlan udvarán több személyautó van és közel helyezkednek az égő épülethez, a Siófok 24-es javasolta a riasztási fokozat emelését II/Kiemeltre.

1. kép Helyszíni pillanatkép (montázs), készítette: Somogy KMSZ

A Siófoki szerek helyszínre érkezését követően (15:44) Siófok 24-es első feladatként az életveszély felderítését határozta meg. A felderítés az egyik legfontosabb eleme a tűzoltási folyamatnak. Az ismeretlen helyzetről különböző módokon, leginkább saját, aktív tevékenységünk által szerzünk tapasztalatokat. A felderítés olyannyira az adott helyzethez kötött cselekvés, hogy szigorú keretek közé szorítása csak a leginkább veszélyeztető tényezők és elsőrangú feladatok (életmentés) megfogalmazásával rögzíthető. [7] A kiérkezést követően az első dolog a helyszíni felderítés végrehajtása. A jelzésből az életveszélyre, esetleges eltűnt személyre egyértelműen nem lehetett következtetni, ezért Siófok I legénysége sugárfedezet mellett megkezdte az égő épület felderítését. (Knézich Károly utca 28-29)

Ezzel egy időben Siófok II - szer megkezdte a sugarak megszerelését elsősorban védelemre. Az épület áramtalanítását a kocsibeálló melletti elosztószekrényben elvégezték (a közmű főelzáró szerelvények működtetésével kiiktatható a veszélyforrások egy része, és ennek időben történő elvégzése is hozzájárul a beavatkozás biztonságához). [8]

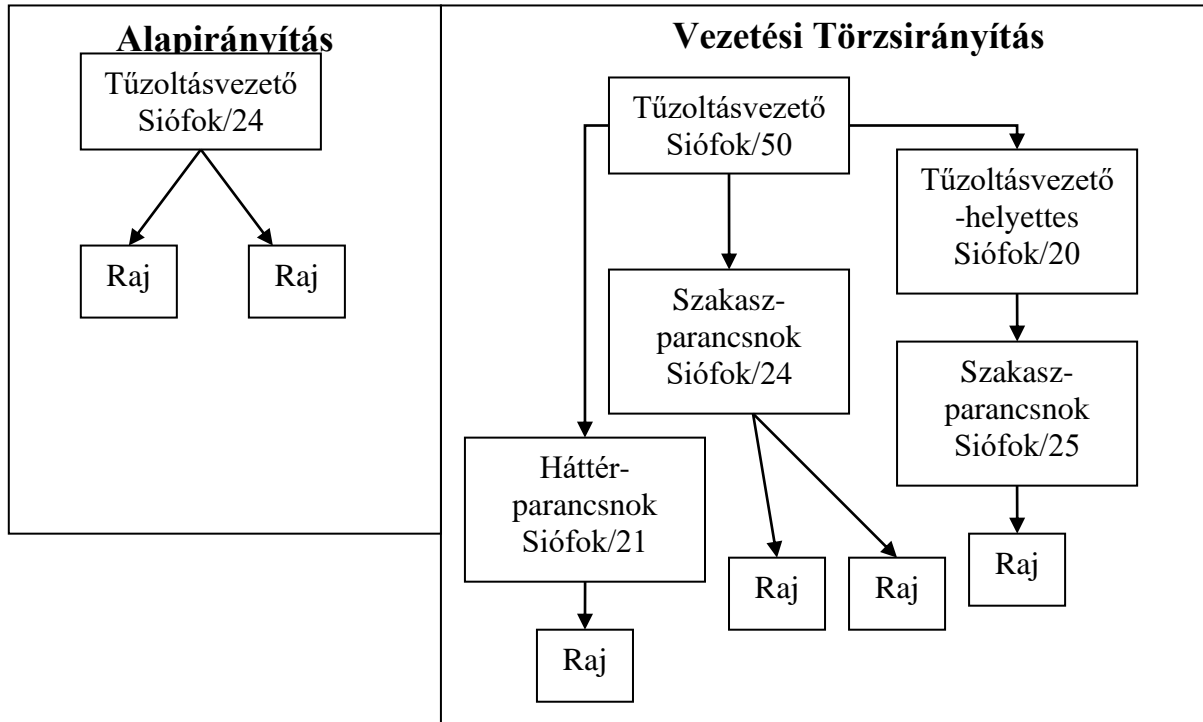
Az első felderítés tapasztalatai szerint az égés által érintett lakóépület egy ikerház, melynek tetőszerkezete teljes terjedelmében égett. Az épületet átvizsgálva életveszélyben lévő személy nem volt található, egy fő lakó elhagyta a lakóépületet. A beavatkozók a tűz helyszínére Déli irányból érkeztek. A lakóépület Kelet-Nyugati fekvésű volt, középen kerítéssel, külön ingatlanon, egymástól elválasztva két lakrészrel. Az épülethez építve, - az mögött- az Északi oldalon egy féltetős fedett terasz volt található, mely szintén teljes terjedelmében égett. Az Északi oldalon további melléképületek, garázs, valamint egy újabb lakóépület helyezkedett el az égő részek közvetlen közelében. A tűz, intenzitása illetve a környező ingatlanokon található épületek zsúfolt elrendezése miatt, Északi irányban átterjedt egy másik ingatlanon található garázsra. A terjedés határvonala elérte az Északi oldalon, a Vécsey Károly utcához tartozó ingatlan területén álló kétszintes lakóépület Déli szélét, valamint egy melléképületet.

2. kép Helyszíni pillanatkép (montázs), (készítette: Somogy KMSZ)

Miután bizonyossá vált, hogy életveszélyben lévő személyek mentésére nincsen szükség, (Az épület Nyugati oldalán egy fő lakó a tüzeset idején önerejéből távozott, a Keleti oldalon 2 fő pedig nem tartózkodott otthon.) az intenzív égés miatt a rendelkezésre álló erők az épületet Keleti, és Nyugati irányokban megkerülve az Északi oldalról próbálták akadályozni a tűz terjedését.

A szerek átcsoportosítására a kezdetekben nem volt lehetőség: egyrészt a tűzcsapok távolsága, másrészt a Siófok II. gépjárműfecskendő szivattyúvezérlő paneljének zavara miatt. E körülmények miatt Siófok 24-es a fokozatot III/Kiemeltben határozta meg (15:54). A táplálás szerelését a Siófok Vízzállítón keresztül oldották meg, a legközelebbi tűzcsap legalább 150 méterre helyezkedett el. A kezdeti oltáshoz Siófok I-ről megszereltek egy alapvezetékről 1 db. „C” sugarat, illetve 1 db „D” gyorsbeavatkozó sugarat. Siófok II - szer szintén gyorsbeavatkozó sugarat szerelt védelemre.

1. **ábra** a káreseménynél alkalmazott irányítási módozatok (szerkesztette: szerző) [9]

Az irányítás kezdetben alapirányítás módban történt, a tűzoltásvezető a Siófok 24-es volt. A Siófokról vonuló törzsállomány kiérkezését követően (Siófok 50 tűzoltósági felügyelő, Siófok 20 tűzoltóparancsnok, Siófok 21 parancsnokhelyettes) (15:58) az irányítás megoszthatóvá vált (Vezetési Törzsirányítás), amire a tagolt, nehezen átlátható helyszín, (összesen négy ingatlanterülethez tartozó területet, öt épületrész érintett a tüzeset) szükség is volt.

A következő beosztásokat határozták meg:

- Tűzoltásvezető: Siófok 50
- Tűzoltásvezető helyettes: Siófok 20
- Háttérparancsnok: Siófok 21
- Szakaszparancsnok: Siófok 24 és 25

Balaton I kiérkezését követően az Északi oldalon, a Vécsey Károly utca irányából, az 54-es szám előtt lett beállítva, feladata a tűz Északi terjedésének megállítása. Az 54-es 54/1 számokhoz tartozott a terjedési irányban veszélyeztetett épület, melyben személyek nem tartózkodtak, az épület nyaralóként funkcionált. A veszélyeztetett épület alapterülete megközelítőleg 180 m² volt, Kelet-Nyugat fekvésű, középvezetékben szintén elválasztott, két külön ingatlanhoz tartozott. (Vécsey utca 54, illetve 54/1.) A tűz által érintett garázs a benne az égő Daewoo típusú személyautóval, az 54-es számú ingatlanhoz tartozó területen állt, az épület közvetlen közelében, annak a Délnyugati sarkánál.

A tűz terjedését itt sikerült megállítani, a hő az épület Déli oldalán a redőnyöket már megolvasztotta, illetve károsította a falon elhelyezett klíma berendezést, valamint közvetlenül veszélyeztette az épület tetőrészének az alsó, falambériázott részét. Balaton I-es kiérkezését követően ebből az irányból avatkozott be, valamint a tűz teljes körülhatárolása 5 sugárral ekkor valósult meg (16:26). Balaton I táplálása az Északi oldalra átcsoportosított Siófok Vízzállítóról történt. A Vécsey utcai épületben nem tartózkodott a tűz idején senki, az ajtó felnyitását ezért mindkét oldali épületrészben az egységek elvégezték. A teljes épület átvizsgálásra került, különösen a tűz felőli oldalon található tetőtéri rész. A nyaralóépület védelmével egy időben Balaton I-es az 54-es számtól jobboldalon található, Vécsey utca 52-es számhoz tartozó ingatlanon elhelyezkedő melléképületet is védte egy „C” sugárral. A melléképület Keleti oldala mentén felhalmozott tűzifa széle már meggyulladt, és a tűz a melléképület Délkeleti sarkába már belekapott. A melléképület lemezajtaja lezárt állapotban volt, ezért a vaspántok átvágásával lett az ajtó leemelve, és a belső rész felderítve.

A péti egység kiérkezését követően 16:34- kor, a Knézich Károly utca 28-29 szám előtt lett felállítva. A tűz körülhatárolását követően a tűz intenzitását ebben az időszakban már sikerült jelentősen lecsökkenteni. A péti egység segédkezett a Knézich Károly utca 28. felőli oldalról az ikerház égő tetőszerkezetének oltásában.

A helyszínen tartózkodó egységek létszáma a káreset felszámolásához szükségesnek, és elégségesnek bizonyult.

A tűz lefeketítésére 16:39-órakor, végleges eloltására 17:44-órára került sor. Somogy KMSZ (Katasztrófavédelmi Műveleti Szolgálat) 16:58-kor érkezett a helyszínre, a tűzoltásvezető intézkedéseit jóváhagyta, a tűzoltás vezetését nem vette át. A fokozat ezután lett vissza minősítve II/Kiemelt fokozatra (17:58). Ezt követően a Siófoki szerekkel a továbbiakban a Balaton I-es maradt az utómunkálatok elvégzésének idejére.

A tűzoltás vezetését ekkor Siófok 50. átadta Siófok 20.-nak, hogy segédkezzen Somogy KMSZ-nek a szemlében, illetve a tanúk felkutatásában. 18:21.-kor Balaton I további segítségére az utómunkálatoknál nem volt szükség, ezért a fokozat I/Kiemeltre lett visszaminősítve, Balaton I elindult állomáshelyére. A helyszínen már kizárólag a Siófoki egységek, és Somogy KMSZ maradtak.

Az utómunkálatok elvégzését az egységek a legnagyobb körültekintéssel, a tűz keletkezésére utaló esetleges nyomok megóvásával végezték. Az utómunkálatok során, a Knézich utcai ingatlan tetőterében található elszenesedett égési maradványok, részben a tetőszerkezet elemei eltávolításra kerültek az ingatlan udvari részébe. A Vécsey utca 54. számú ingatlan területén lévő garázból a tűzben károsodott Daewoo típusú személyautó ki lett vonva a garázs elé. A Vécsey 54-es garázs ajtaja, illetve az Vécsey utca 52-n található melléképület ajtaját erővel nyitották fel. A Knézich utcai ikerház 28. számhoz tartozó oldalán a bejárati ajtó nyitva volt, a 29-számhoz tartozó oldalt erővel kellett kinyitni. A Vécsey utcai ikerház 54. számának Északi oldalán erővel kellett behatolni, illetve egy ajtórács a Nyugati oldalon eltávolításra került. Az 54/1. számhoz tartozó oldalon lévő lakóegységhez az egységek egy szomszédtól kulcsot kaptak, ezért ott erőszakos behatolásra nem került sor.

2.1. A választott taktikai elképzelés bemutatása

Az elsődleges felderítés tapasztalatai alapján, valamint azt követően a taktikai elképzelés az volt, hogy a kezdetben rendelkezésre álló másfél rajjal, az életmentéssel egy időben, a tűz terjedését védelemmel próbálják az egységek akadályozni. A segítségnyújtásra riasztott szerek kiérkezését követően terv a szerint kombinált védelmi-támadó taktika lett alkalmazva.

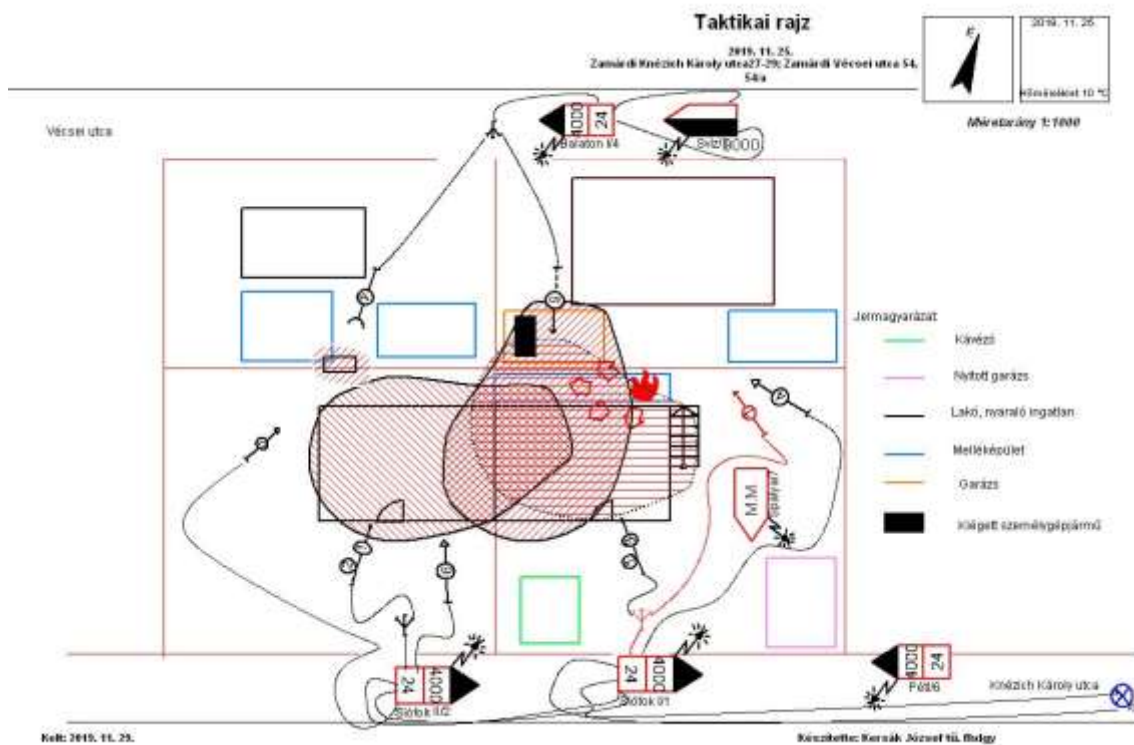

Mivel a felderítést követően bebizonyosodott, hogy életmentésre nem lesz szükség, a rendelkezésre álló erők

- a tűz egyidejű támadását végezték a Déli oldalon, illetve ezzel együtt
- az égő épületet Keleti - Nyugati irányból megkerülve az északi irányú terjedés megállítása volt a cél.

A további taktikai terv az volt, hogy a segítségnyújtásra vonuló, várhatóan

- elsőként kiérkező Balaton I-es az Északi oldalról kerül bevetésre,
- a második kiérkező Pétfürdői szer pedig a folyamatában kialakult helyzettől függően az északi, vagy déli oldalon avatkozzon be.

2. ábra taktikai helyszínrajz (készítette: Kersák József Zsolt)

2.2. A műveletet nehezítő, akadályozó körülmények

Az égő, illetve veszélyeztetésben érintett helyszínek összesen 4 ingatlan területén helyezkedtek el. A négy telken összesen öt épület volt érintett a tűz által. A helyszín ezért igen tagolt, és nehezen átlátható volt. A tűzcsapok kárhelytől számított 100 méteren belül nem voltak találhatóak. Siófok II. (MB Atego 4000) számítógépének időleges zavara miatt a róla működő sugarak működése kezdetben bizonytalan volt.

3. kép Felrobbant gázpalackok a káresetnél (montázs) (készítette: Kersák József Zsolt)

Az épületekben összesen 5 darab gázpalack volt. Ezekből 3 darab felrobbant, 2 darabot nem ért láng és hőhatás. A montázson közepén látható gázpalack (oldalán felhasadva) az egységek kiérkezésekor robbant el, a robbanás nagymértékben növelte a tűzalapterületét és intenzitását.

3. ÖSSZEFOGLALÁS

A tüzeset felszámolására választott taktikai elképzelés bevált, alkalmazása sikeres volt. A tüzeset felszámolása során összesen 8 sugár 5 darab „C”, illetve 3 darab „D” sugár működött. A szerek felállítási helyeinek a megválasztása egyértelműen a tűz továbbterjedése magakadályozásának optimális lehetősége volt. A beavatkozást nagymértékben nehezítette, hogy négy telken összesen öt épület volt érintve a tűz által és így nagy volt a tűz összterülete

és összesen öt gázpalackot kellett az égő épületekből kihozni. A helyi építésügyi sajátosságok (kis alapterületű telken, nagy alapterületű építmények), a tűz továbbterjedését nagymértékben elősegítette. A végleges riasztási fokozattal (III/ kiemelt) a helyszínen lévő erő,- eszköz elegendő volt a tüzeset szakszerű, gyors felszámolásához.

HIVATKOZÁSOK

- [1] 41/2018. számú BM OKF Főigazgatói intézkedés, a katasztrófavédelmi műveletek elemzésének rendjéről http://okfintranet/Ugyvitel/Lists/normak_jegyzek/DispForm.aspx?ID=1798 (letöltés: 2020. 07. 22.)
- [2] 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600031.tv> (letöltés: 2020. 09. 20.)
- [3] 39/2011. (XI. 15.) BM rendelet a tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének általános szabályairól <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100039.bm> (letöltés: 2020. 09. 20.)
- [4] Bérczi László Doktori (PhD) értekezés, Az extrém körülmények közötti tűzoltói beavatkozások biztonságát növelő eszközrendszer fejlesztések az integrált katasztrófavédelem rendszerében 181 p. DOI: 10.17625/NKE.2014.010 https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/berczi_laszlo.pdf (letöltés: 2020. 09. 20.)
- [5] 6/2014. (III. 7.) BM OKF utasítás a katasztrófavédelmi szervek és a tűzoltóságok tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének adatszolgáltatási rendjéről http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=167941.260586 (letöltés: 2020. 09. 20.)
- [6] On-line Katasztrófavédelmi Adatszolgáltató Program (on-line KAP) <https://kap.katved.gov.hu/adatlekeres.aspx> (letöltés: 2020. 09. 20.)

[7] Dr. Restás Ágoston Ph.D. értekezés, A tűzoltásvezetők kényszerhelyzeti döntéshozatala = Decision-making of firefighting managers in emergencies 157 p. DOI: 10.14267/phd.2013.013 http://phd.lib.uni-corvinus.hu/677/1/Restas_Agoston_dhu.pdf (letöltés: 2020. 09. 20.)

[8] Bérczi László, A TŰZOLTÓI BEAVATKOZÁS BIZTONSÁGA – HELYSZÍNEEN BEÉPÍTVE , POLGÁRI VÉDELMI SZEMLE XIX. (4) pp. 43-45. , 3 p. (2012) <http://www.vedelem.hu/letoltes/anyagok/428-a-tuzoltoi-beavatkozas-biztonsaga-helyszinen-beepitve.pdf> (letöltés: 2020. 09. 20.)

[9] 1. melléklet a 6/2016. (VI.24.) BM OKF utasításhoz (TŰZOLTÁS-TAKTIKAI SZABÁLYZAT) https://regi.katasztrofavedelem.hu/letoltes/jogszabalyok/6_2016_VI_24_BM_OKF_utasitasa_1_melleklet_v3.pdf (letöltés: 2020. 09. 20.)

Dr. Bérczi László PhD, tű. dandártábornok, országos tűzoltósági főfelügyelő

FF Brigadier General, Inspector General,

BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

National Fire Service, Ministry of the Interior National Directorate General for Disaster Management, Hungary

Email: laszlo.bercz@katved.gov.hu

Orcid: 0000-0001-7719-7671

Kersák József Zsolt, tű őrnagy, parancsnokhelyettes

FF Major, deputy commander

Siófok Hivatásos tűzoltó-parancsnokság

Professional Fire Fighter Headquarters, Siófok, Hungary

Email: jozsef.kersak@katved.gov.hu

Orcid: 0000-0001-5703-4082